

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 78.464/1
van 12 december 2025

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van diverse bepalingen van het Energiebesluit van 19 november 2010 en van het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat betreft de Mijn VerbouwPremie, de EPC-labelpremie, en de kortingsbonnen’

Op 12 november 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van diverse bepalingen van het Energiebesluit van 19 november 2010 en van het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat betreft de Mijn VerbouwPremie, de EPC-labelpremie, en de kortingsbonnen’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 2 december 2025. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Eline YOSHIMI, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Sander MEERT, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 12 december 2025.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2.1. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt hoofdzakelijk tot het doorvoeren van verschillende wijzigingen aan de bedragen en de voorwaarden voor het verkrijgen van de ‘Mijn verbouwpremie’ en de EPC-labelpremie en tot het afschaffen van de premie voor nieuwe energiezuinige huishoudtoestellen (de zogenaamde kortingsbon voor kwetsbare doelgroepen). Daartoe worden verschillende bepalingen van het Energiebesluit van 19 november 2010 (hierna: Energiebesluit) gewijzigd of opgeheven.

2.1.1. Wat betreft de ‘Mijn verbouwpremie’, wordt in de eerste plaats bepaald dat de premie voor gebouwschilmaatregelen voor residentiële gebouwen voor de doelgroepen 1 en 2 (artikel 1 – gewijzigd artikel 6.4.1/1 van het Energiebesluit) en de premies voor gebouwschilmaatregelen voor niet-residentiële gebouwen (artikel 6 – gewijzigd artikel 6.4.1/5/1 van het Energiebesluit) enkel nog kunnen worden aangevraagd tot en met 28 februari 2026.

Voor premies voor warmtepompen en warmtepompboilers in residentiële gebouwen kunnen de momenteel toepasselijke premies nog worden aangevraagd tot en met 28 februari 2026 en worden nieuwe premiebedragen ingevoerd die kunnen worden aangevraagd van 1 maart 2026 tot en met 31 december 2027 (artikel 2 – gewijzigd artikel 6.4.1/1/1 van het Energiebesluit). De momenteel toepasselijke premies voor warmtepompen en warmtepompboilers in niet-residentiële gebouwen kunnen enkel worden aangevraagd tot en met 28 februari 2026 (artikel 7 – gewijzigd artikel 6.4.1/5/1 van het Energiebesluit).

Artikel 4 van het ontwerp voegt in artikel 6.4.1/2, § 2, van het Energiebesluit een afwijkende regeling in voor premieaanvragen voor energiebesparende werkzaamheden aan de gebouwschil, warmtepompen en warmtepompboilers in de gemeenschappelijke delen in woongebouwen door verenigingen van mede-eigenaars.

2.1.2. Wat betreft de premie voor grondige energiebesparende werkzaamheden (‘mijn EPC-labelpremie’), wordt in de eerste plaats bepaald dat om voortaan voor de premie in aanmerking te komen het energieprestatiecertificaat voor renovatie ten laatste moet dateren van 31 december 2025 in plaats van 31 december 2026 (artikel 3 – ontworpen artikel 6.4.1/1/4, § 1, tweede lid, 1°, van het Energiebesluit). Bovendien kunnen de EPC-labelpremies waarop de procedure van toepassing is die is bepaald in artikel 6.4.1/1/4, zoals van kracht op 1 januari 2025, enkel nog worden aangevraagd tot en met 30 juni 2026 (artikel 10 – ontworpen artikel 12.3.39, tweede lid, van het Energiebesluit).

Daarnaast wordt de bestaande overgangsregeling voor EPC-labelpremies die zijn geactiveerd vóór 1 januari 2025 aangepast in die zin dat de premie moet worden aangevraagd ten laatste 6 maanden (in plaats van 12 maanden) nadat de termijn van vijf jaar na de datum van het energieprestatiecertificaat is verstreken (artikel 10 – ontworpen artikel 12.3.39, eerste lid, van het Energiebesluit).

2.1.3. Wat de afschaffing van de premie voor nieuwe energiezuinige huishoudtoestellen betreft, heffen de artikelen 5 en 8 de artikelen 6.4.1/4 en 6.4.1/6/3, tweede lid, van het Energiebesluit op die respectievelijk het premiebedrag en de inkomensvoorwaarden voor die premie bevatten. Artikel 9 voegt in artikel 12.3.38 van het Energiebesluit een overgangsbepaling in, zodat premies die zijn aangevraagd en uitgegeven vóór 1 januari 2026 hun geldigheidsduur behouden.

2.2. Voorts wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om een aantal bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 september 2020 ‘tot uitvoering van de Vlaamse Codex Wonen van 2021’ die verwijzen naar bepalingen inzake de ‘Mijn VerbouwPremie’ in overeenstemming te brengen met de tekst van de bestaande bepalingen inzake de Mijn Verbouwpremie in het Energiebesluit (artikelen 11 en 12).

2.3. Het te nemen besluit zal in werking treden op 1 januari 2026 (artikel 14).

RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

4.1. Luidens de rubriek ‘Rechtsgronden’ van de aanhef wordt voor het ontwerp rechtsgrond gezocht in:

- de artikelen 7.5.1, eerste lid, 8.2.1, 8.3.1, 8.4.1, 8.7.1 en 12.6.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 (hierna: Energiedecreet);
- de artikelen 5.72, § 1, en 5.75 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021.

De gemachtigde maakte tevens onderstaande rechtsgrondentabel over:

BVR	Wijziging van	DECRETALE RECHTSGROND
Artikel 1	Art. 6.4.1/1 Energiebesluit	Energiedecreet: artikel. 7.5.1, eerste lid, artikel 8.2.1, artikel 8.3.1, artikel 8.4.1 en artikel 8.7.1
Artikel 2	Art. 6.4.1/1/1 Energiebesluit	Energiedecreet: artikel. 7.5.1, eerste lid, artikel 8.2.1, artikel 8.3.1, artikel 8.4.1 en artikel 8.7.1
Artikel 3	Art. 6.4.1/1/4 Energiebesluit	Energiedecreet: artikel. 7.5.1, eerste lid, artikel 8.2.1, artikel 8.3.1, artikel 8.4.1 en artikel 8.7.1
Artikel 4	Art. 6.4.1/2 Energiebesluit	Energiedecreet: Art. 7.5.1, eerste lid, artikel 8.2.1, artikel 8.3.1, artikel 8.4.1, artikel 8.7.1 en artikel 12.6.1

Artikel 5	Art. 6.4.1/4 Energiebesluit	Energiedecreet: artikel. 7.5.1, eerste lid, artikel 8.2.1, artikel 8.3.1, artikel 8.4.1 en artikel 8.7.1
Artikel 6	Art. 6.4.1/5 Energiebesluit	Energiedecreet: artikel. 7.5.1, eerste lid, artikel 8.2.1, artikel 8.3.1, artikel 8.4.1 en artikel 8.7.1
Artikel 7	Art. 6.4.1/5/1 Energiebesluit	Energiedecreet: artikel. 7.5.1, eerste lid, artikel 8.2.1, artikel 8.3.1, artikel 8.4.1 en artikel 8.7.1
Artikel 8	Art. 6.4.1/6/3 Energiebesluit	Energiedecreet: artikel. 7.5.1, eerste lid, artikel 8.2.1, artikel 8.3.1, artikel 8.4.1 en artikel 8.7.1
Artikel 9	Art. 12.3.38 Energiebesluit	Energiedecreet: artikel. 7.5.1, eerste lid, artikel 8.2.1, artikel 8.3.1, artikel 8.4.1 en artikel 8.7.1
Artikel 10	Titel XII, hoofdstuk III Energiebesluit	Energiedecreet: artikel. 7.5.1, eerste lid, artikel 8.2.1, artikel 8.3.1, artikel 8.4.1 en artikel 8.7.1
Artikel 11	Art. 5.189 BVCW	Art. 5.72, §1 en 5.75 VCV
Artikel 12	Art. 5.191 BVCW	Art. 5.72, §1 en 5.75 VCV
Artikel 13	overgangsbepaling	
Artikel 14	Inwerkingtredingsbepaling	
Artikel 15	uitvoeringsbepaling	

In beginsel kan worden ingestemd met de aangevoerde rechtsgrondbepalingen, onder voorbehoud wat volgt.

4.2.1. Artikel 13 van het ontwerp ontleent rechtsgrond aan de artikelen 8.2.1, 2°, 8.3.1, 2°, 8.4.1, 2°, en 8.7.1 van het Energiedecreet.

4.2.2. Voorts kunnen een aantal rechtsgrondbiedende bepalingen nader worden gespecificeerd. Zo bieden slechts welbepaalde onderdelen van de artikelen 8.2.1, 8.3.1, 8.4.1 en 12.6.1. van het Energiedecreet rechtsgrond voor de verschillende bepalingen van het ontwerp.

De artikelen 1 tot 4, 7 en 10 van het ontwerp ontleen meer precies rechtsgrond aan de artikelen 8.2.1, 2°, 8.3.1, 2°, en 8.4.1, 2°, van het Energiedecreet. De artikelen 5, 8 en 9 van het ontwerp vinden meer precies rechtsgrond in de artikelen 8.2.1, 1°, en 8.4.1, 1°, van het Energiedecreet.¹ Voor artikel 6, ten slotte, wordt meer precies rechtsgrond geboden door de artikelen 8.3.1, 2°, en 8.4.1, 2°, van het Energiedecreet.

Voor artikel 4 van het ontwerp biedt meer precies artikel 12.6.1, § 2, van het Energiedecreet mede de nodige rechtsgrond.

¹ Vgl. adv.RvS 77.520/1 van 3 maart 2025 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 4 maart 2025 ‘tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de premie voor de aankoop of verhuur van energiezuinige huishoudtoestellen, vermeld in artikel 6.4.1/4 van het voormelde besluit’, opmerking 3.1.

4.2.3. Een aantal bepalingen die door de gemachtigde in de rechtsgrondentabel werden aangevoerd als rechtsgrond voor welbepaalde artikelen van het voorontwerp, bieden evenwel geen rechtsgrond voor die specifieke bepalingen.

Zo ontlenen de artikelen 5, 8 en 9 geen rechtsgrond aan artikel 8.3.1 van het Energiedecreet. Die bepaling machtigt de Vlaamse Regering om een steunprogramma op te stellen met tegemoetkomingen ten voordele van ondernemingen, terwijl die bepalingen betrekking hebben op de premie voor nieuwe energiezuinige huishoudtoestellen die enkel kan worden toegekend aan huishoudelijke afnemers en niet-commerciële instellingen of publiekrechtelijke rechtspersonen.

Evenzo vindt artikel 6 van het ontwerp geen rechtsgrond in artikel 8.2.1 van het Energiedecreet. Laatstgenoemde bepaling machtigt de Vlaamse Regering om een steunprogramma op te stellen met tegemoetkomingen ten voordele van natuurlijke personen, terwijl artikel 6 betrekking heeft op premies die enkel kunnen worden toegekend aan niet-commerciële instellingen of coöperatieve vennootschappen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST VAN HET ONTWERP

Aanhef

5. De rubriek ‘Rechtsgronden’ in de aanhef dient in overeenstemming te worden gebracht met hetgeen werd opgemerkt over de rechtsgrond (opmerkingen 4.2.1 tot 4.2.3).

6. In de rubriek ‘Rechtsgronden’ dienen de nog geldende wijzigingen van de rechtsgrondbepalingen correct te worden weergegeven. Artikel 7.5.1, eerste lid, van het Energiedecreet is niet gewijzigd op “14 juli”, maar op “14 juli 2023” en artikel 12.6.1² van het Energiedecreet werd “ingevoegd bij het decreet van 19 november 2021” in plaats van “ingevoegd bij het decreet van 23 december 2022”.

Artikel 3

7. In artikel 3 moet de correcte afkondigingsdatum worden weergegeven van het besluit dat het gewijzigde artikel 6.4.1/1/4, § 1, tweede lid, 1°, van het Energiebesluit heeft ingevoegd, zijnde “16 juni 2023” in plaats van “16 juni”.

Artikel 4

8.1. Het ontworpen artikel 6.4.1/2, § 2, derde lid, 1°, van het Energiebesluit bepaalt dat bij premieaanvragen die vanaf 1 maart 2026 zijn ingediend voor investeringen in de gemeenschappelijke delen in woongebouwen de premies, vermeld in artikel 6.4.1/1, §2, “zoals van

² Indien die bepaling evenwel gespecificeerd wordt overeenkomstig opmerking 4.2.2., zullen ook de nog geldende wijzigingen moeten worden aangepast.

kracht op 28 februari 2026”, van toepassing zijn. Die bewoordingen zijn echter verwarrend en misleidend omdat de indruk wordt gewekt dat de betrokken bepaling niet langer van kracht is na 28 februari 2026.

Dat is evenwel niet het geval. De gemachtigde bevestigde immers dat met die bewoordingen wordt bedoeld dat bij premieaanvragen die vanaf 1 maart 2026 zijn ingediend voor werkzaamheden aan de gemeenschappelijke delen, de premies van toepassing zijn die in het bij artikel 1 van het ontwerp gewijzigde artikel 6.4.1/1, § 2, van het Energiebesluit zijn bepaald voor premieaanvragen die “vanaf 1 juli 2025 tot en met 28 februari 2026” zijn ingediend. Die bepaling wordt niet opgeheven en blijft bestaan en blijft dus ook na 28 februari 2026 van kracht, al kan de premie in het kader van artikel 6.4.1/, § 2, van het Energiebesluit na 28 februari 2026 niet meer aangevraagd worden. Er dient uitdrukkelijk naar de betrokken bepaling te worden verwezen.

8.2. Hetzelfde geldt *mutatis mutandis* voor het ontworpen artikel 6.4.1/2, § 2, derde lid, 2°, van het Energiebesluit, in zoverre dat bepaalt dat bij premieaanvragen die vanaf 1 maart 2026 zijn ingediend voor investeringen in de gemeenschappelijke delen in woongebouwen de premies, vermeld in artikel 6.4.1/1/1, tweede lid, “zoals van kracht op 1 maart 2026”, van toepassing zijn. Er dient uitdrukkelijk verwezen te worden naar de premies, vermeld in artikel 6.4.1/1/1, tweede lid, “die vanaf 1 maart 2026 tot en met 21 december 2027 kunnen worden ingediend”.

8.3. Zowel punt 2° als punt 3° van het ontworpen artikel 6.4.1/2, § 2, derde lid, van het Energiebesluit hebben betrekking op premieaanvragen die zijn ingediend voor investeringen in de gemeenschappelijke delen van woongebouwen. Punt 2° geldt voor de premieaanvragen die “vanaf 1 maart 2026” zijn ingediend, terwijl punt 3° geldt voor de premieaanvragen die “vanaf 1 januari 2028” zijn ingediend. In beide gevallen zijn evenwel dezelfde premies van toepassing, zodat de vraag rijst waarom twee aparte bepalingen nodig zijn. Hierover bevraagd, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“De thans aangepaste premies uit artikel 6.4.1/1/1 waar naar wordt verwezen eindigen op 31 december 2027 (zie de nieuw ingevoegde rijen). Het is de bedoeling, gelet op de bijzondere focus op gemeenschappelijke delen, dat die premies ook na 31 december 2027 van toepassing blijven voor gemeenschappelijke delen en installaties. Vandaar dat er hiervoor een aparte overgangsbepaling moet worden voorzien omdat anders de premiehoogte vanaf 2028 op 0 terugvalt, wat niet de bedoeling is. De noodzaakte zodoende een opsplitsing in 2° en 3°.”

Zoals hierboven reeds werd opgemerkt, dient in het ontworpen artikel 6.4.1/2, § 2, derde lid, 2°, van het Energiebesluit duidelijker tot uiting te worden gebracht dat bij premieaanvragen die *vanaf 1 maart 2026*³ zijn ingediend, de premies worden vastgesteld op de wijze die in artikel 6.4.1/1/1, tweede lid, van het Energiebesluit is bepaald voor premieaanvragen die vanaf 1 maart 2026 tot en met 31 december 2027 zijn ingediend. Door die aanpassing zal het ontworpen artikel 6.4.1/2, § 2, derde lid, 3°, van het Energiebesluit overbodig worden, zodat die bepaling dan kan worden weggelaten.

³ En daardoor onbeperkt in de tijd.

Artikel 7

9. De artikelen 7, 1° en 2°, van het ontwerp beogen in artikel 6.4.1/5/1, *eerste lid*, 2°, van het Energiebesluit eenzelfde wijziging door te voeren. Hiermee geconfronteerd, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Dit is inderdaad een vergissing. Artikel 7, 2° moet verwijzen naar ‘artikel 6.4.1/5/1, *tweede lid*, 2°’, en niet naar het eerste lid, 2°.”

Artikel 7, 2°, moet in die zin worden aangepast.

Artikel 10

10. Het ontworpen artikel 12.3.39, eerste lid, van het Energiebesluit past de overgangsregeling die momenteel is opgenomen in artikel 112 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023 aan en formuleert voor het aanvragen van de zogenaamde labelpremie twee bijkomende cumulatieve voorwaarden (“als aan al de volgende voorwaarden is voldaan”). De voorwaarde geformuleerd in het ontworpen artikel 12.3.39, eerste lid, 2°, van het Energiebesluit lijkt evenwel overbodig. Het eerste lid, punt 2°, stelt als voorwaarde dat de aanvraag tot uitbetaling niet later wordt ingediend dan 30 juni 2030. De voorwaarde geformuleerd in het eerste lid, punt 1°, houdt echter in dat de uiterste datum waarop een aanvraag tot uitbetaling kan worden ingediend ook 30 juni 2030 is, dit is de laatste dag van de zesde maand na het verstrijken van de termijn van vijf jaar na de laatste datum waarop een energieprestatiecertificaat de aanvraagprocedure kon activeren, namelijk 31 december 2024.⁴ Gevraagd waarom punt 2° als bijkomende cumulatieve voorwaarde werd geformuleerd, antwoordde de gemachtigde:

“Punt 2° werd voor de duidelijkheid toegevoegd. De premie-aanvraag voor uitbetaling moet bij deze overgangsmaatregel ten laatste zes maanden na het verstrijken van deze termijn van vijf jaar worden ingediend. Dit betekent concreet dat aanvragen kunnen ingediend worden tot en met 30 juni 2030.”

Aangezien het ontworpen artikel 12.3.39, eerste lid, 2°, van het Energiebesluit overbodig is en bovendien de misleidende indruk wekt dat er een bijkomende voorwaarde geldt, wordt die bepaling beter weggelaten.

11. Het ontworpen artikel 12.3.39, eerste lid, van het Energiebesluit verwijst naar artikel 6.4.1/1/4 van het Energiebesluit en vermeldt daarbij de begrippen “labelpremie” en “tweestapsaanvraagprocedure”. Beide begrippen worden echter niet vermeld noch in artikel 6.4.1/1/4, noch in een andere bepaling van het Energiebesluit. Het verdient derhalve aanbeveling hetzij om de formulering van die ontworpen bepaling meer in overeenstemming te brengen met de bewoordingen van (de vorige versies van) artikel 6.4.1/1/4 van het Energiebesluit, hetzij om deze begrippen in het ontworpen artikel zelf duidelijk te omschrijven.

⁴ Zie artikel 6.4.1/1/4, tweede lid, van het Energiebesluit zoals van kracht vóór 1 januari 2025.

12. Artikel 12.3.39, *tweede lid*, wordt voorgesteld als een overgangsregeling. In werkelijkheid heeft die bepaling echter betrekking op de toepassing in de tijd van de premierregeling in artikel 6.4.1/1/4 en betreft het een definitieve regeling. De bepaling houdt immers in dat investeerders de premie bedoeld in artikel 6.4.1/1/4 slechts kunnen aanvragen tot en met 30 juni 2026. Nadien kan de betrokken premie niet meer worden aangevraagd. Een dergelijke bepaling is geen overgangsbepaling, maar een definitieve regeling van de toepassing in de tijd van de betrokken regeling. Door een dergelijke bepaling te concipiëren als een overgangsregeling worden de rechtzoekenden op een dwaalspoor gebracht. Een dergelijke bepaling hoort ter wille van de regelduidelijkheid en dus de rechtszekerheid thuis in artikel 6.4.1/1/4 van het Energiebesluit.

Artikel 13

13. Artikel 13 van het ontwerp bepaalt dat de artikelen 6.4.1/1, 6.4.1/1/1, 6.4.1/5 en 6.4.1/5/1 van het Energiebesluit, “zoals van kracht op 28 februari 2026, (...) van toepassing [blijven] op de aanvragen tot tegemoetkoming die conform die bepalingen zijn aangevraagd vóór 1 maart 2026.”

Ook al is de gemachtigde de mening toegedaan dat het omwille van de rechtszekerheid aangewezen is om deze overgangsbepaling op te nemen, toch wordt ze beter weggelaten. Die bepaling is immers overbodig en misleidend en kan daardoor tot rechtsonzekerheid leiden.

Ze is overbodig omdat uit de onderdelen van de artikelen 6.4.1/1, 6.4.1/1/1, 6.4.1/5 en 6.4.1/5/1 van het Energiebesluit, die met ingang van 1 januari 2026 zullen worden gewijzigd door de artikelen 1, 2, 1°, 6 en 7 van het ontwerp, immers voldoende duidelijk zal blijken welke regels van toepassing zijn op premieaanvragen die zijn ingediend tot en met 28 februari 2026. Die bepalingen vermelden immers zelf uitdrukkelijk welke premiebedragen kunnen worden toegekend voor premie-aanvragen die vanaf 1 juli 2025 tot en met 28 februari 2026 zijn of zullen worden ingediend.

Die bepaling is bovendien misleidend, omdat de onderdelen van de artikelen 6.4.1/1, 6.4.1/1/1, 6.4.1/5 en 6.4.1/5/1 van het Energiebesluit die betrekking hebben op de premie-aanvragen die zijn ingediend tot en met 28 februari 2026, door het ontwerp niet worden opgeheven en dus wel degelijk van kracht blijven na 28 februari 2026, al zal hun toepassingsgebied beperkt blijven tot de aanvragen die zijn ingediend tot en met 28 februari 2026.

Artikel 14

14.1. Luidens artikel 14 treden de ontworpen bepalingen in werking op 1 januari 2026. Dat houdt in dat de wijziging en stopzetting van de in het ontwerp beoogde premies op dat ogenblik uitwerking krijgt, voor zover het ontwerp niet in specifieke overgangsbepalingen voorziet.

Wanneer hij meent dat een beleidsverandering noodzakelijk is, kan de decreetgever beslissen daaraan een onmiddellijk gevolg te geven en is hij in beginsel niet ertoe gehouden te voorzien in een overgangsregeling. De decreetgever moet echter, wanneer hij een nieuwe wettelijke regeling invoert, van geval tot geval onderzoeken of overgangsmaatregelen noodzakelijk zijn, rekening houdend met de impact van de nieuwe regels en met de legitieme verwachtingen van de betrokken rechtzoekenden.⁵ Het vertrouwensbeginsel kan op zich niet worden aangevoerd om de handhaving van de voorwaarden van een subsidiestelsel te eisen. De decreetgever kan die voorwaarden voor de toekomst wijzigen, zij het dat hij rekening dient te houden met de invloed van de wijzigingen op al gedane investeringen.⁶ Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie wordt slechts geschonden indien een overgangsmaatregel of de ontstentenis daarvan leidt tot een verschil in behandeling waarvoor geen redelijke verantwoording bestaat of indien aan het vertrouwensbeginsel op buitensporige wijze afbreuk wordt gedaan. Dat laatste is het geval wanneer de rechtmatige verwachtingen van een bepaalde categorie van rechtzoekenden worden miskend zonder dat een dwingende reden van algemeen belang voorhanden is die het ontbreken van een overgangsregeling kan verantwoorden. Het vertrouwensbeginsel is nauw verbonden met het rechtszekerheidsbeginsel, dat de wetgever verbiedt om zonder objectieve en redelijke verantwoording afbreuk te doen aan het belang van de rechtzoekenden om in staat te zijn de rechtsgevolgen van hun handelingen te voorzien.⁷

Hetzelfde geldt *mutatis mutandis* wanneer de Vlaamse Regering een beleidsverandering doorvoert. Voorts houdt het vertrouwensbeginsel in dat het bestuur de rechtmatige verwachtingen, die de burger uit het bestuursoptreden put, niet mag beschamen. De burger moet kunnen vertrouwen op een vaste gedragslijn van de overheid of op regelmatige toezeggingen of beloften die de overheid in een concreet geval heeft gedaan.⁸

14.2. De artikelen 3 en 10 van het ontwerp strekken ertoe de in artikel 6.1.4/1/4 van het Energiebesluit bepaalde regeling betreffende premies voor de grondige energiebesparende werkzaamheden aan een woning, collectief woongebouw of wooneenheid (de zogenaamde ‘Mijn EPC-labelpremie’) stop te zetten.

Artikel 3 van het ontwerp wijzigt de in artikel 6.4.1/1/4, § 1, tweede lid, 1°, van het Energiebesluit bepaalde voorwaarde betreffende de datum van het energieprestatiecertificaat van vóór de renovatie (hierna: start-EPC) om in aanmerking te komen voor de premie. Krachtens de huidige formulering van die bepaling moet start-EPC dateren van ten laatste 31 december 2026.⁹ Artikel 3 van het ontwerp wijzigt die datum naar 31 december 2025. Doordat die bepaling in

⁵ GwH 4 juli 2024, nr. 76/2024, B.18.

⁶ GwH 23 januari 2014, nr. 8/2014, B.29.2; GwH 4 juli 2024, nr. 76/2024, B.19.1. Zie bijv. ook adv.RvS 51.535/3 van 18 juni 2012 over een voorstel dat heeft geleid tot het decreet van 13 juli 2012 ‘houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de milieuvriendelijke energieproductie’, *Parl.St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1639/2, 11, opmerking 8.1.

⁷ Zie o.m. GwH. 28 mei 2025 nr. 81/2025, B.12.

⁸ Zie o.m.: RvS 22 maart 2012, nr. 218.585, Engels v. Regie der Gebouwen; RvS 22 maart 2013, nr. 222.953, cvba Typografics v. Vlaamse Gewest; RvS 5 december 2013, nr. 225.708, Majoie v. Vlaamse Gewest.

⁹ Die bepaling vereist meer bepaald “een energieprestatiecertificaat dat niet ouder is dan 2019 en dat dateert van ten laatste 31 december 2026, waaruit blijkt dat de woning of het collectieve woongebouw energielabel E of F had, of de wooneenheid een energielabel D, E of F had”.

werking treedt op 1 januari 2026, zal vanaf die datum geen premieaanvraag meer kunnen worden ingediend wanneer het start-EPC op of na die datum is verkregen.

Uit het bij artikel 10 ontworpen artikel 12.3.39, tweede lid, van het Energiebesluit vloeit voort dat premieaanvragen op grond van een start-EPC dat dateert van vóór 1 januari 2026, nog na 1 januari 2026 kunnen worden ingediend, zij het dat die premieaanvragen enkel nog kunnen worden ingediend tot en met 30 juni 2026. Concreet houdt dit in dat de EPC-labelpremie vanaf 1 januari 2026 niet meer kan worden aangevraagd door de houders van een zakelijk recht verbonden aan een woning, collectief woongebouw of wooneenheid die op 31 december 2025 nog niet over een start-EPC beschikten en voor de personen die wel nog over een in aanmerking komend start-EPC beschikken slechts over nog 6 maanden beschikken om die premieaanvraag in te dienen. Aangezien die premieaanvraag maar kan gebeuren na de afronding van de werken en het verkrijgen van een tweede EPC, zullen sommige houders van een zakelijk recht de termijn om de aanvraag in te dienen (en hun werkzaamheden af te ronden) gevoelig zien inkorten. Zo is het denkbaar dat sommige houders van het ontwerp over een start-EPC beschikken dat bijvoorbeeld op 1 september 2025 werd uitgereikt waardoor zij na de inwerkingtreding van het ontwerp slechts over 10 maanden beschikken om de werken uit te voeren en de premie aan te vragen, terwijl zij onder de huidige regeling over vijf jaar beschikken om de werken uit te voeren en nog een bijkomende termijn van één jaar om de premie aan te vragen.

14.3. Aan de gemachtigde werd gevraagd of de stopzetting van de EPC-labelpremie zonder noemenswaardige overgangsregeling, geen afbreuk doet aan het vertrouwensbeginsel.

Met betrekking tot de onmogelijkheid om een EPC-labelpremie aan te vragen wanneer het start-EPC dateert van 1 januari 2026 of later, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Neen, er is hier geen afbreuk aan rechtmatige verwachtingen. Om in aanmerking te komen voor de EPC-labelpremie moet men conform artikel 6.4.1/1/4 immers twee EPC’s voorleggen: een start-EPC dat de toestand voor de renovatie vaststelt en label E of F moet hebben, en een EPC van na de renovatie dat minstens label C bij een woning of collectief woongebouw moet hebben en label B bij een appartement.

Het is het start-EPC dat niet meer zal mogen dateren later dan 31 december 2025. Start-EPC’s met datum vanaf 1 januari 2026 zullen niet meer in aanmerking komen. Deze datum zal in de toekomst liggen. Dus op een moment dat er nog geen renovatiewerken zijn uitgevoerd die een impact hebben op het EPC-label. Een EPC moet immers steeds de huidige toestand van de woning weergeven op het moment van opmaak. In die zin kunnen er geen rechtmatige verwachtingen worden geschonden.”

Met betrekking tot de korte periode die na de inwerkingtreding van de regeling (1 januari 2026) nog rest om een EPC-labelpremie aan te vragen (en *de facto* de werken af te ronden) wanneer het start-EPC dateert van vóór 1 januari 2026, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“De premievoorwaarden en aanvraagprocedure van de EPC-labelpremie worden bepaald door het moment waarop een premie-aanvraag wordt ingediend, niet door het moment van opmaak van het start-EPC. Het start-EPC wordt middels dit ontwerpbesluit door de wijziging aan artikel 6.4.1/1/4 wel beperkt tot 31 december 2025 (zie hoger).

Het leerstuk van de rechtmatige verwachtingen (vertrouwensbeginsel) beschermt rechtsonderhorigen tegen abrupte wijzigingen die hun gerechtvaardigde verwachtingen ondermijnen. In casu:

- Geen verworven recht: het EPC-labelpremie-regime is een subsidie en geen eigendomsrecht. Er bestaat geen garantie dat voorwaarden ongewijzigd blijven. In tegenstelling tot de tweestapsprocedure die tot 31 december 2024 van toepassing was en waar de rechtsonderhorige op basis van de voorafgaandelijke activatie weldegelijk een rechtmatige verwachting om de premie te kunnen krijgen had, is dit voor aanvragen vanaf 1 januari 2025 niet het geval. De burger heeft immers geen aanvraag lopende of activering gedaan waardoor hij in tegenstelling tot de tweestapsprocedure geen ‘gouden ticket’ heeft. Enkel personen die daadwerkelijk al een premieaanvraag hebben ingediend, hebben een legitieme verwachting dat hun aanvraag zal worden behandeld en dat de overheid zich er over zal uitspreken.

- Voorwaardelijk karakter: de bestaande regeling voorziet een termijn van vijf jaar, maar dit is geen absoluut recht. Het is een modaliteit die de overheid kan aanpassen in functie van beleidsdoelstellingen.

- Het veranderlijkheidsbeginsel houdt in dat de overheid haar regelgeving moet kunnen aanpassen aan gewijzigde omstandigheden of beleidsdoelen. Een rechtsonderhorige kan er dan ook niet op vertrouwen dat regelgeving stevast ongewijzigd blijft. Vlaamse regelgeving is immers geen ‘wet van Meden en Perzen’. Het vertrouwensbeginsel kan dan ook door een rechtsonderhorige niet worden inroepen om de handhaving van de voorwaarden van een subsidiestelsel te eisen als die oudere regels voor hem voordeliger zouden zijn.

Dat de overheid sowieso nog gedurende vijf jaar een premiestelsel dat zij wenst stop te zetten in stand zou moeten houden voor dossiers waar er op dit moment nog geen enkele aanvraag werd ingediend, en dit met grote budgettaire consequenties van dien, lijkt dan ook op gespannen voet te staan met het veranderlijkheidsbeginsel.

In tegenstelling tot de ‘oude’ tweestapsprocedure waarbij zoals hoger vermeld er weldegelijk legitieme verwachtingen bestaan, die door het ontwerpbesluit worden gehonoreerd, en waar er door de activatie ook een budgettaire inschatting kan worden gemaakt met betrekking tot de potentiële budgettaire omvang van de nog openstaande reeds geactiveerde dossiers, is dit bij de eenstapsprocedure die vanaf 1 januari 2025 van toepassing is juist niet het geval. Een overgangsmaatregel van vijf jaar bij de stopzetting van de eenstapsprocedure zou dan ook de Vlaamse begroting zwaar belasten en budgettaire onzekerheid genereren.

Om die redenen werd besloten om de EPC-labelpremie weliswaar niet abrupt per 1 januari 2026 te stoppen, maar om de aanvraagtermijn ervan in te korten en de premie op basis van de huidige aanvraagmodaliteiten stop te zetten vanaf 1 juli 2026.”

14.4. Ook al tast de ontworpen regeling inderdaad geen verkregen rechten aan, zij leidt wel tot de vrijwel onmiddellijke afschaffing van de mogelijkheid om nog een EPC-labelpremie aan te vragen als er nog geen start-EPC is bekomen en legt een vrij korte deadline (30 juni 2026) op aan de betrokken personen die reeds een over een start-EPC beschikken om de werken af te ronden en de premie aan te vragen. Het valt niet uit te sluiten dat sommige houders van een zakelijk recht reeds een aantal handelingen met financiële consequenties hebben gesteld of investeringen hebben gedaan en hierbij rekenden op een EPC-labelpremie, omdat zij op het ogenblik dat zij die handelingen stelden of die investeringen deden voldeden aan de voorwaarden om de EPC-labelpremie te verkrijgen en omdat ze onder de op dat ogenblik geldende regeling ervan

mochten uitgaan dat zij over een voldoende termijn beschikten om de nodige investeringen af te ronden om de premie te kunnen aanvragen.

Wat de aanvragen betreft waarbij reeds een start-EPC voorhanden is, verklaarde de gemachtigde weliswaar dat aan de betrokkenen nog een termijn van zes maanden wordt verleend om de investeringen af te ronden en de premie aan te vragen. De vraag rijst echter of die termijn wel aan alle houders van zakelijke rechten die reeds ingrijpende handelingen en investeringen hebben gedaan redelijkerwijze toelaat om die investeringen af te ronden. Hierdoor dreigt een verschil in behandeling te ontstaan tussen de verschillende houders van een zakelijk recht die over een “geldig” start-EPC beschikken, waarvoor de door de gemachtigde ingeroepen budgettaire redenen op zichzelf een onvoldoende verantwoording lijken te kunnen bieden.

In het licht van het voorgaande, dient artikel 3 en het bij artikel 10 ontworpen artikel 12.3.39, tweede lid, van het Energiebesluit aan een bijkomend onderzoek te worden onderworpen.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Eline YOSHIMI

Pierre LEFRANC